

Avrupa Birliği Çerçeve Programları

Özlem HANGÜN

ozlem.hangun@portakalteknoloji.com

Özet: Avrupa Birliği(AB) Çerçeve Programları (ÇP), üye ülkelerin çeşitli alanlardaki ulusal politika ve uygulamalarının birbirine yakınlaştırılması amacıyla oluşturulan Topluluk Programları'ndan biridir. Bu programlar, amaçları ve bütçesi ile belli bir dönem için tasarlanan çok yıllık programlardır. Önümüzdeki 6 yılı kapsayan, 2013 yılında sona erecek olan AB 7. ÇP, Lizbon hedeflerine ulaşılması amacıyla şekillendirilmiştir. 2007-2013 yılları arasında uygulanacak olan AB 7. ÇP'nin ana yapısı, "İşbirliği", "Kişiyi Destekleme", "Fikirler" ve "Kapasiteler" olmak üzere dört özel programdan oluşmaktadır. 7. Çerçeve Programı toplam bütçesi 53.2 milyar Avro olup, özel programlara ve alanlara göre bu miktarın dağılımı değişmektedir.

Küçük ve Orta Boy İşletmeler (KOBİ) AB Çerçeve Programları'na katılarak, bilginin, yeteneklerin ve uzmanlığın ortaklaşa kullanılabilceği uluslararası bir konsorsiyum içinde yer alabilme imkanı bulur. Ayrıca konsorsiyumların akademik ortakları ile işbirliği (üniversite-sanayi işbirliği), ileri teknoloji geliştirilmesi, ileri teknolojiye erişim desteği sağlar. KOBİ'ler, yeni pazarlara erişim, teknolojide uluslararası standartların geliştirilmesi, doğru teknolojiyi ve bilgiyi transfer etme imkanı, kariyer gelişiminin desteklenmesi, dışa açılma fırsatı ile kendilerini geliştirebilirler.

Bu çalışma AB 7. Çerçeve başvurularını ve bu başvurularda TÜBİTAK desteklerini, açılan çağrılar ve bilgi teknolojileri alanında Avrupa Birliği desteklerini içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği 7. Çerçeve Programları, TÜBİTAK, Bilgi Teknolojileri, Üniversite-Sanayi İşbirliği.

Avrupa Birliği Çerçeve Programları

Avrupa Birliği Çerçeve Programları, Avrupa Birliği'nin geniş bir bilimsel alanı kapsayan araştırma ve geliştirme faaliyetlerini destekleme amacı ile kurulmuş bir fonlama sistemidir. Programlar, topluluk ülkelerinin, topluluğa aday ülkelerin ve üçüncü ülkelerin bilimsel alanlardaki dayanışmalarını artırma, uluslar arası endüstriyel rekabeti destekleme, Avrupa Birliği'nin Lizbon Stratejisi olan Avrupa Birliği'nin "dünyanın en dinamik rekabetçi bilgi temelli ekonomisi" olması hedefi ile çeşitli alt başlıklarda proje fikirlerini Avrupa Komisyonu'na sunma ve bunlardan kabul edilenleri hayata geçirmek için mali destek sağlama şeklinde yapılandırılmıştır.

İlki 1984 yılında başlatılan programlar, 4-5 senelik dönemler halinde sürdürülmüştür. Şu anda ise 2007-2013 yıllarını kapsayan 7. Çerçeve Program Çağrılar'na proje fikirleri sunulabilmektedir. Bu program şu andaki bütçesi ile dünyanın en büyük sivil Ar-Ge programı olma özelliğini korumaktadır.

Avrupa Birliği (AB) 7. Çerçeve Programı(ÇP)'nin ana yapısı, "İşbirliği", "Kişiyi Destekleme", "Fikirler" ve "Kapasiteler" olmak üzere dört özel programdan oluşmaktadır. 7. Çerçeve Programı toplam bütçesi 53.2 milyar Avro olup, özel programlara ve alanlara göre bu miktarın dağılımı değişmektedir. Bu miktardan, AB 7. Çerçeve Programları kapsamındaki konular ile belirlenen çok or-

taklı projeleri içeren “İşbirliği Özel Programı (COOPERATION)”na 32,4 milyar Avro; burs ve destek projeleri ile araştırmacıların dolaşımını içeren “Kişiyi Destekleme Özel Programı (PEOPLE)”na 4,75 milyar Avro; araştırmacı güdümlü bireysel projeleri içeren “Fikirler Özel Programı (IDEAS)”na 7,5 milyar Avro ve araştırma altyapılarına destek sağlayacak “Kapasiteler Özel Programı (CAPACITIES)”na 4,1 milyar Avro bütçe ayrılmıştır.¹

İşbirliği Özel Programı’na Sağlık; Gıda, Tarım, Balıkçılık ve Biyoteknoloji; Bilgi ve İletişim Teknolojileri; Nanobilimler, Nanoteknolojiler, Malzemeler ve Yeni Üretim Teknolojileri; Enerji; Çevre; Ulaştırma; Sosyo-ekonomik ve Beşeri Bilimler; Uzay ve Güvenlik tematik alanları altında proje sunulabilmektedir. Kişiyi Destekleme Özel Programı: Başlangıç Düzeyindeki Eğitimler; Yaşam Boyu Eğitim ve Kariyer Gelişimi; Sanayi-Üniversite Ortaklığı; Uluslar arası Boyut; Özel Etkinlikler alt başlıklarından oluşmaktadır. Kapasiteler Özel Programı ise, Araştırma Altyapıları; KOBİ Yararına Araştırma; Bilgi Bölgeleri; Araştırma Potansiyeli; Toplumda Bilim; Araştırma Politikaları; Uluslararası İşbirliği Etkinlikleri alt başlıklarını içermektedir.

Çerçeve Programları’na, sanayi kuruluşları, KOBİ’ler, KOBİ birlikleri, üniversiteler, araştırma enstitüleri/ merkezleri, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları (STK), Uluslar arası organizasyonlar, bireysel araştırmacılar katılabilir. Kişiyi Destekleme Özel Programı dahilinde bireysel araştırmacılar deneyimli² ve deneyimsiz³ olarak iki kriterde incelenmekte,

1 AB 7. Çerçeve Programı Özel Programları, TÜBİTAK 7. Çerçeve Programları World Wide Web Site, http://www.fp7.org.tr/AB_3/AB_32/tabid/82/Default.aspx, TÜBİTAK, alıntılama tarihi 08.01.2008

2 Deneyimli araştırmacı: Doktora derecesine sahip veya doktora eğitimine başlayabilecek düzeyde olup en az dört yıllık araştırma deneyimine sahip araştırmacıdır.

3 Deneyimsiz araştırmacı: Doktora eğitimine başlayabilecek olan ve araştırma kariyerinin ilk dört

deneyimli araştırmacılar bir tüzel kişilik ile işbirliğine gidebilmektedir. Deneyimsiz araştırmacılar ise, işbirliği kurulması gereken projelere dolaylı olarak katılabilmektedirler.

Avrupa Birliği Çerçeve Programları’na katılım, katılımcılara deneyimlerini paylaşma, yeteneklerini ve uzmanlıklarını ortaklaşa kullanma imkanı sağlayacak uluslar arası bir platform yaratmakta, ileri teknolojiye erişim fırsatı sunmakta, yeni pazarlara erişim sağlamakta, özellikle KOBİler için dışa açılım olanakları ile Avrupa Birliği entegrasyon sürecine katkıda bulunmaktadır. Öte yandan, Avrupa Birliği’ne üye olmayan ülkeler⁴ de, tüm etkinliklerden üyelerle aynı statüde yararlanabilmektedir.

Asosye ülke konumundaki Türkiye’nin bir önceki programa katkılarına bakıldığında, genel başarı oranının %15,4’e ulaştığı, Türk kurumlarının katıldıkları proje ortaklıklarının son iki yıldaki desteklenme oranı %10,5’ten %18,8’e çıktığı görülmektedir. Aralık 2002 – Nisan 2004 tarihleri arasında sunulan projelerde yer alan 1214 Türk ortağın 128’i desteklenirken, Ekim 2006 verilerine göre sunulan projelerde ortak olarak yer alan Türk araştırmacıların sayısı 2947’ye, desteklenen Türk ortak sayısı 453’e çıkmıştır.⁵ 7. Çerçeve Programları’nda bu katılımın daha da artması beklenmektedir.

Türk katılımcıların sayılarını arttırmak amacıyla ile TÜBİTAK bünyesinde yer alan Ulusal Koordinasyon Ofisi (UKO), katılımcıların Avrupa Araştırma Alanı’nda etkin rol almalarını sağlamak için, bilgilendirme, destekleme, yönlendirme ve geri besleme kanalları ile hizmet vermektedir. Ulusal Koordinasyon Ofisi, bu senesinde olan araştırmacıdır.

4 Ayrıntılı bilgi için bakınız: EK 1: Avrupa Birliği 7. Çerçeve Katılımcı Ülkeler Listesi

5 TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi Tarafından Yürütölen Çalışmaların Özeti, Turkish Research and Business Organisations World Wide Web Site, www.turboppp.org/documents/7cp.pdf, Turkish Research and Business Organisations, alıntılama tarihi 08.01.2008.

programlara katılımı kolaylaştırmak için çeşitli altyapıları hazırlamak ve Avrupa Komisyonu ile potansiyel katılımcılar arasındaki iki taraflı bilgi akışını sağlamakla görevlidir. Her bir ana başlık ve bunların alt başlıkları için UKO'da bulunan uzmanlar katılımcılara koordinasyon ve destek sağlamaktadır.

Proje başvuruları, başlıklar için açılan çağrı tarihlerine göre değişmektedir. Her bir alt başlık için çağrı açılmakta ve projeler belirlenen tarihlere göre, Avrupa Komisyonu'nun Brüksel'deki ilgili ofisine, bu işlemler için oluşturulmuş Elektronik Proje Teklifi Sunma Sistemi⁶ ile elektronik ortamda internet üzerinden yapılmaktadır.

Avrupa Birliği Çerçeve Programları için sunulan projelere ortak arama Ulusal Koordinasyon Ofisi aracılığı ile olabildiği gibi, Topluluk Araştırma ve Geliştirme Bilgi Servisi (CORDIS)⁷nde tarama yapılarak da bulunabilmektedir. CORDIS'in internet sayfasında açılan çağrılar, ortak arayanlar ve dokümanlar veri tabanları katılımcıları yönlendirmektedir. Siteye üye olunduktan sonra, profil kaydı yapılması, çalışma alanlarını ve varsa proje fikrinin eklenmesi tüm katılımcılar için bir veritabanı oluşturulmasını sağlamaktadır. Ayrıca TÜBİTAK'ın internet sitesinde yer alan, Kasım 2005'te basılan Türkiye Araştırmacı Kataloğu da Türk Araştırmacılara ait iletişim bilgilerini ve yaptıkları projeleri içermektedir. Bu katalog uluslar arası platformlarda dağıtılmaktadır. Katalog zaman zaman güncellenmekte olup, katalogda yer alma işlemleri için TÜBİTAK'a başvurulabilmektedir. Ayrıca, Fransa, Polonya, Avusturya, Macaristan, İsrail ve Çek Cumhuriyeti'nin de bu şekilde hazırlanmış katalogları bulunmaktadır. Öte yandan, projeler için "Ortak Arama Duyuruları" yapıl-

6 Ayrıntılı bilgi için bakınız: <https://www.epss-fp7.org/>

7 Ayrıntılı bilgi için bakınız: http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html
http://cordis.europa.eu/fp7/partners_en.html

makta, her bir tematik alan için ortak arayanlar listelenmektedir.⁸

Ortak arama işlemleri yalnızca internet ortamı ile sınırlı kalmamakta, zaman zaman düzenlenen etkinliklerle de desteklenmektedir. Bu etkinlikler, CORDIS⁹ ve TÜBİTAK'ın 7. Çerçeve Programı¹⁰ internet sitelerinden ya da e-posta gruplarından¹¹ katılımcılara duyurulmaktadır.

Çerçeve Programları'na proje ortaklığı koordinatörlük ve ortaklık şeklinde tanımlanmıştır. Bu iki görevden başka, düşük nitelikli işlerin yapılması için alt yükleniciler görevlendirilebilmektedir. Koordinatörlük görevlerinde, görevli kişi projenin tüm mali ve idari koordinasyonunu yürütmektedir. Ayrıca, projenin Avrupa Komisyonu ile ilişkisinden de koordinatör sorumludur. Proje ortakları, iş paketlerinde belirlenen görevleri yerine getirmekle yükümlüdürler. Alt yükleniciler, yalnızca düşük teknoloji işleri yapabilmektedirler, iş paketlerindeki ana aktivitelerin alt yüklenicilere devredilmemesi gerekmektedir.

Avrupa Komisyonu'na başvurmadan önce, hazırlanmış olan projenin çeşitli kriterlere uyumluluğu gerekmektedir. Bu bağlamda, proje fikri Avrupa Araştırma Alanı ile bağlantılı olarak Avrupa Birliği'nin genel hedefi olan "rekabet gücü yüksek bir bilgi toplumu" ile uyumlu olmalıdır. Ayrıca, "Avrupa bakışı açısı ile, Avrupa seviyesinde, Avrupalı ortaklarla yürütülecek bir araştırma projesi olmalıdır".¹² Yenilikçi özellikleri olmalı ve Avrupa bilimi-

8 Ayrıntılı bilgi için bakınız: http://www.fp7.org.tr/AB_5/AB_51/tabid/111/Default.aspx

9 Ayrıntılı bilgi için bakınız: http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html "Forthcoming Events"

10 Ayrıntılı bilgi için bakınız: <http://www.fp7.org.tr/>

11 Ayrıntılı bilgi için bakınız: EK 2: 7. Çerçeve Programları İletişim Adresleri

12 TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi, Sorularla AB 7. Çerçeve Programı, sayfa 35, TÜBİTAK Yayınları, Ankara, 2007

nine katkıda bulunmalıdır.

AB 7. Çerçeve Programları'na projeleri sunarken çeşitli proje tipleri kullanılmaktadır. Bunlardan İşbirliği Projeleri, Büyük Ölçekli İşbirliği Projeleri ve Küçük Ölçekli İşbirliği Projeleri olmak üzere iki alt başlıkta incelenmektedir. Projeler, birbirinden farklı 3 üye veya asosye ülkeden birbirinden bağımsız en az üç tüzel kişilikten oluşan geçerli bir konsorsiyum tarafından önerilmelidir. Uluslararası İşbirliği Projeleri için, konsorsiyumlar birbirinden farklı 2 üye veya asosye ülkeden en az iki tüzel kişilik ve birbirinden farklı 2 ICPC¹³ ülkesinden en az 2 tüzel kişilikten oluşmak üzere en az 4 ortak içermelidir.¹⁴ Bu projelerin amacı yeni teknolojilerin yaratılması için ortak kaynaklar oluşturulmasıdır. Projeler 24-60 ay arasında ortalama süreye sahiptir. KOBİ Yararına Projeler ise ortalama süresi 1 ila 2 yıl olan KOBİler İçin Projeler ve ortalama süresi 2-3 yıl arasında değişen KOBİ Birlikleri İçin Projelerden oluşmaktadır. Bu projeler, "araştırmanın büyük bir bölümünün Ar-Ge faaliyetlerini bünyelerinde barındıran kurumlar tarafından, KOBİ'ler, KOBİ birlikleri veya STKlar gibi özel gruplar yararına üstlenildiği ve belirli bir hedefe yönelik olan araştırmaların yapılması"¹⁵ amacını gütmektedir.

Bir başka proje tipi olan ve 48 ila 60 ay ortalama süre ile gerçekleştirilen Mükemmeliyet Ağları ise, "araştırma etkinliklerinin bütünleştirilmesi, kapasitelerinin güçlendirilmesi ve araştırma merkezleri arasında kalıcı işbirliğinin sağlanması"¹⁶ amaçlanmaktadır. Buradaki konsorsiyumlar, birbirinden farklı 3 üye veya asosye ülkeden birbirinden bağımsız en az 3 tüzel kişilikten oluşmaktadır. Bireysel

Bağımsız Araştırma Projeleri de "araştırmacı güdümlü, bireysel araştırmacılar veya takımlar tarafından yönetilen, mevcut paradigmalardan ve bilimsel sınırların eşisinde veya ötesinde fikirler sunan projelerin bilimsel alan veya öncelik kısıtı olmaksızın desteklenmesi"¹⁷ hedefini gütmektedir. Bu tip projelerde konsorsiyum kurulmamakla birlikte, araştırmacının gideceği kuruluşun Avrupa Birliği üye veya asosye ülkelerinden birinde bulunması gerekmektedir. Projeler en fazla 60 ay sürmektedir.

Eşgüdüm ve Destek eylemleri araştırma etkinliklerini, yapılmış ya da yapılacak bir Ar-Ge projesini desteklemeyi hedefleyen eylemlerdir. Araştırma Etkinliklerinin Koordinasyonu Amaçlı Eşgüdüm Eylemleri'ndeki geçerli bir konsorsiyum birbirinden farklı 3 üye veya asosye ülkeden birbirinden bağımsız en az üç tüzel kişilikten oluşmalıdır.¹⁸ Diğer Eşgüdüm ve Destek Eylemleri içinse, üye veya asosye ülkelerden en az bir tüzel kişilik bulunmalıdır. Bu destekler koordinasyon eylemleri, konferanslar, seminerler, çalıştaylar şeklinde verilmektedir. Desteklerin ortalama süresi birkaç ay ile 48 ay arasında değişmektedir.

Bilimsel alanlardaki gelişmeyi destekleyecek bir başka proje tipi ise Marie Curie Actions olarak da adlandırılan Burs ve Destek Projeleri Araştırmacıların Doluşımı'dır. Bunlardan ilki, "üniversitelerin, araştırma kurumlarının, sanayi kuruluşlarının araştırma kariyerlerinin ilk 4 yılındaki araştırmacılara yönelik oluşturacakları ortak eğitim programlarının desteklenmesi"¹⁹ni amaçlayan Başlangıç Düzeyindeki Eğitim Ağları'dır. Bu ağlardan "Çok Taraflı Eğitim Ağları" konsorsiyumları, 2si üye ülke olmak üzere 3 farklı üye veya asosye ülkeden ortak içermelidir. "Eşleşmiş Eğitim Ağları" ise, 1 tanesi üye ülke olmak koşuluyla 2 farklı üye veya asosye ülkeden ortak içermelidir. "Tek Taraflı Eğitim Ağla-

13 Ayrıntılı bilgi için bakınız: EK 1: Avrupa Birliği 7. Çerçeve Katılımcı Ülkeler Listesi

14 TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi, Sorularla AB 7. Çerçeve Programı, sayfa 45, TÜBİTAK Yayınları, Ankara, 2007

15 a.g.e., sayfa 39

16 a.g.e., sayfa 40

17 a.g.e. sayfa 40

18 a.g.e. sayfa 46

19 a.g.e. sayfa 42

rı” içinse 1 üye ve asosye ülkeden katılımcılar gerekmektedir. Bu projelerde deneyimsiz araştırmacılar 3-36 ay; deneyimli araştırmacılar 3- 24 ay; misafir araştırmacılar ise 1-24 ay arasında desteklenmektedir. Avrupa Reintegrasyon Hibeleri ise “daha önceden Marie Curie eylemlerinden yararlanmış araştırmacıların yapacakları araştırma projelerinin ve kariyer gelişimlerinin desteklenmesi”²⁰ni amaçlayan 24 ila 36 ay arasında değişen projelerdir. Bu projelerde ev sahibi kuruluşun AB üye/asosye ülkelerden olması gerekmektedir.²¹ Marie Curie Eylemleri ayrıca, Uluslararası Re-entegrasyon Hibeleri’ni içermektedir. Bu hibeler, “deneyimli araştırmacıların 3. ülkelerde edindikleri bilgi birikimlerinin Avrupa’ya aktarılması, 3. ülkelerdeki araştırma kuruluşlarıyla sürekli ilişkiler kurulmasının ve beyin göçünün etkilerinin azaltılmasının sağlanması”²²ni hedeflemektedir. Projeler, 24-48 ay arasında değişmektedir. Konsorsiyumlarda “²³araştırmacının üye/asosye ülke vatandaşı olması, ev sahibi kuruluşun üye/asosye ülkelerden olması gerekmektedir.” Ayrıca, araştırmacı gideceği ülkede son üç yılda 12 aydan fazla bulunmamış olmalıdır. Kariyer Gelişimi İçin Avrupa İçi Burslar ise “ deneyimli araştırmacıların kariyer gelişimlerinin, kariyerine ara vermiş araştırmacıların araştırma kariyerlerine devam etmelerinin desteklenmesi ve deneyimli araştırmacıların farklı disiplinlerdeki niteliklerinin güçlendirilmesi”²⁴ amacı ile 12-24 ay süre ile oluşturulan projelerdir. Burada, katılım koşulları araştırmacının gideceği ev sahibi kuruluşun, araştırmacının kendi ülkesinden farklı olması ve araştırmacının o ülkede son üç sene içerisinde 12 aydan fazla bulunmamış olması gerekmektedir.

Marie Curie Eylemleri’nin Sanayi Akademi İşbirliği ve İletişimi başlığı ise, KOBİ’lerin

20	a.g.e. sayfa 42
21	a.g.e. sayfa 46
22	a.g.e sayfa 43
23	a.g.e. sayfa 46
24	a.g.e. sayfa 43

ve sanayi kuruluşlarının, araştırma merkezleri ve üniversiteler ile işbirlikleri kurmaları, personel değişimi, ortak eğitim programları vb. çalışmalarda bulunmalarını amaçlayan, 12-36 ay süren projelerdir. Bu projelere katılmak için iki farklı üye veya asosye ülkedeki sanayi veya akademik alandan kuruluşların ortaklığı gerekmektedir. (Örneğin: 1 Üniversite veya Araştırma Kuruluşu ve 1 sanayi kuruluşu). Uluslararası Giden Araştırmacı Bursları “ Avrupa’daki araştırmacıların, araştırma kapasitesi yüksek 3. ülkelerde çalışmalar yapmalarını ve edindikleri bilgi birikiminin Avrupa’ya taşınması”²⁵ni amaçlar. Bu projelerde diğerlerinden farklı olarak, “Araştırmacının ilk 12-24 ay süresince 3. ülkedeki araştırma kurumunda, son 12 ayda ise AB üye/asosye ülkelerinde bulunan bir kurum/ kuruluşta bulunma mecburiyeti vardır.”²⁶ Konsorsiyumlarda, “araştırmacının gideceği 3. ülkedeki kurum ile, araştırmacıyı gönderen üye/ asosye ülkedeki kurum arasında anlaşma yapılmış olma şartı aranmaktadır. Araştırmacının üye/asosye ülke vatandaşı olması gerekir.”²⁷ Son olarak Uluslararası Gelen Araştırmacı Bursları, “araştırma kapasitesi yüksek olan 3. ülkelerdeki deneyimli araştırmacıların bilgilerini Avrupa’daki kuruluşlarla paylaşmaları ve bilgi aktarımı”²⁸ni hedeflemektedir. Bu burslar da 12-24 aylık süreçler için verilmektedir. Buradaki konsorsiyumlar da genel deneyimli araştırmacının üçüncü ülke vatandaşı olması zorunluluğu ile kurulur.

Proje başvuruları iki ayrı şekilde gerçekleştirilmektedir. Bunlardan ilki olan, tek aşamalı başvurularda proje teklifi tüm ekleri ile sunulur. İki aşamalı sistemde ise, ilk olarak 10-15 sayfalık bir teklif sunulur ve bu aşamayı geçen tekliflerin daha ayrıntılı olarak hazırlanması istenir. Komisyon bu teklifi değerlendirir.

25	a.g.e. sayfa 44
26	a.g.e. sayfa 44
27	a.g.e. sayfa 47
28	a.g.e. sayfa 44

Başvuru Kılavuzu , proje teklifinin hazırlanma şekilleri hakkında yol göstermektedir. Proje hazırlandıktan sonra, Elektronik Proje Teklifi Sunma Kılavuzu'nda da belirtildiği gibi, internet üzerinden Avrupa Komisyonu'na iletilir. Burada, proje teklifleri, çağrılarda bildiren kriterlere uygunluk kontrolünden geçirilerek ön değerlendirmeye alınır. Projeler bağımsız uzmanlar tarafından çeşitli değerlendirme kriterleri ile değerlendirilir. Bu kriterler: Bilimsel ve Teknolojik Kalite, Uygulama ve Etki şeklinde alt başlıklardan oluşmaktadır. Bireysel değerlendirmeden sonra, tüm değerlendiricilerin fikir birliğine varmaları için bir toplantı düzenlenir. Böylelikle, çoğunluğun projenin katkı sağlayacağına inancı varsa, bu toplantıda bu görüşe katılmayan değerlendiriciler de ikna edilmiş olur.

Projeler tekliflerinin değerlendirilmesinde, her kriterden geçmeleri gereken belirli bir puan bulunmaktadır. Buna eşik değer adı verilir. Bunlar her çağrı için değişiklik gösterebilmekte birlikte, ilgili çağrının başvuru kılavuzunda belirtilmektedir. Bu puanlama sisteminden sonra projeler Avrupa Komisyonu'na nihai karar alınması için iletilir. Projeleri olumlu bulunan başvuru sahipleri Avrupa Komisyonu ile müzakerelerde bulunur. bu görüşmelerde ele alınan önemli konular:

1. "Hakemlerin projeye yönelik eleştirileri ve önerileri doğrultusunda hazırlanan Değerlendirme Özet Raporu ve proje teklifinde yapılacak düzenleme göre hazırlanacak olan Teknik Ek,
2. Proje bütçesinde öngörülen değişiklikler,
3. Proje ortaklarının finansal güvenilirliğinin kanıtlanması,
4. Kontrat formlarının doldurulması"dır.²⁹

Bu görüşmeler sonuçlandıktan sonra, proje başlamış olur.

Avrupa Birliği Çerçeve Programları fonları hibe fonlar olup, katılımcılar projelerini kar amacı gütmeyen yazmalıdır. Fonların ilk ödemesi, proje kontratının resmi yürürlüğe giriş tarihini takip eden ilk 45 gün içinde yapılmaktadır. Daha sonraki ödemeler koordinatörün önderliğinde önceden belirlenmiş aralıklarla yapılmaktadır. Çerçeve Programları alt başlıklarına göre, çeşitli destekler de projelere yönlendirilebilmektedir.

Avrupa Birliği 7. Çerçeve Programları Bilgi ve İletişim Teknolojileri alanında yedi anahtar araştırma konusu yer almaktadır:³⁰

1. Yaygın ve güvenilir ağlar ve servis altyapısı
2. Bilişsel sistemler, robotbilim ve etkileşim
3. Bileşenler, sistemler, mühendislik
4. Dijital kütüphaneler ve içerik
5. Sürdürülebilir ve kişiselleştirilmiş sağlık
6. Sürdürülebilir çevre ve etkili enerji için ICT
7. Bağımsız yaşam ve dahil olma için ICT

Bu alanda şu anda FP-ICT-2007-3 çağrısı açıktır. Çağrı toplam bütçesi 265 milyon Avro olup, 8 Nisan 2008 tarihinde Brüksel saati ile saat 17:00'de kapanacaktır. Konunun alt başlıkları³¹:

- Nano-elektronik, fotonik, entegre mikro/nano-sistemler
- Sürekli ve sınırsız iletişim ağları
- Gömülü (embedded) sistemler, hesaplama ve kontrol
- Yazılım, şebekeler, güvenlik, bağımlılık
- Bilgi, bilişsel ve öğrenen sistemler
- Simülasyon, görselleştirme, etkileşim

30 a.g.e. sayfa 18

31 TÜBİTAK UKO ve TuR&Bo Ofisi, Avrupa Birliği Yedinci Çerçeve (2007-2013) Bilgi Notu, sayfa 8, TÜBİTAK, Ankara, Mart 2006

Bu alt başlıkların, genişletilmiş biçimi TÜBİTAK'ın 7. Çerçeve Programları internet sitesinde yer almaktadır.³²

Avrupa Birliği Çerçeve Programları, yalnızca Avrupa bilimine katkıda bulunmamakta, devletlerin sanayi sektörleri, araştırmacılar ve akademik kurumlar için pahalı olan Ar-Ge yatırım harcamalarını dolaylı yoldan desteklemektedir. Avrupa Birliği ile işbirliğinde bulunan her ülkenin çerçeve programları için belirli bir miktarı fon havuzuna aktardığı düşünülürse, bu çalışmaların hükümetler arası işbirliğini ve Avrupa entegrasyonunu arttırdığı sonucuna ulaşılır. Türkiye'deki araştırmacıların ve Ar-Ge yatırımı yapmak isteyen KOBİ'lerin bu fırsatı kaçırmaması da, ülkemiz teknolojisinin ve ekonomisinin artan rekabet koşullarında öne geçmesini sağlayacaktır.

Ek 1: Avrupa Birliği 7. Çerçeve Katılımcı Ülkeler Listesi

A. Avrupa Birliği Üye Ülkeleri:

Almanya
Avusturya
Belçika
Bulgaristan
Çek Cumhuriyeti
Danimarka
Estonya
Finlandiya
Fransa
Hollanda
İngiltere
İrlanda
İspanya
İsveç
İtalya

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi

32 Ayrıntılı bilgi için bkz: "ICT Çalışma Programı" http://www.fp7.org.tr/AB_3/AB_32/AB_321/AB_3213/AB_32131/tabid/150/Default.aspx

Letonya
Litvanya
Lüksemburg
Macaristan
Malta
Polonya
Portekiz
Romanya
Slovakya
Slovenya
Yunanistan
B. Asosye Ülkeler:
Türkiye
Hırvatistan
Sırbistan
Makedonya
İsrail
İsviçre
İzlanda
Lichtenstein
Norveç

C. Uluslar arası İşbirliği Hedef Ülkeleri (ICPC):

Afrika, Karayipler, Asya, Pasifiki Doğu Avrupa ve Orta Asya, Amerika, Akdeniz Ortaklığı, Batı Balkan Ülkeleri

Ek 2: Avrupa Birliği 7. Çerçeve Programları İletişim Adresleri

Avrupa Birliği Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi

Adres: Atatürk Bulvarı No.221 06100 Kavaklıdere Ankara
Telefon : 0312 427 23 02
Faks : 0312 427 40 24
E-posta: info@fp7.org.tr URL : www.fp7.org.tr
tr - www.tubitak.gov.tr

**Tematik Alanlara Göre UKO
İletişim Adresleri:**

Sağlık: ncphealth@tubitak.gov.tr
Gıda, Tarım, Biyoteknoloji: ncpbio@tubitak.gov.tr
Bilgi ve İletişim Teknolojileri: ncp@tubitak.gov.tr
ncpict@tubitak.gov.tr
Nanobilimler, Nanoteknolojiler, Malzemeler ve Yeni Üretim Teknolojileri: ncpnano@tubitak.gov.tr
Enerji: ncpenergy@tubitak.gov.tr
Ulaştırma: ncptransport@tubitak.gov.tr
Sosyo-Ekonomik ve Beşeri Bilimler: ncpssh@tubitak.gov.tr
Güvenlik: ncpsecurity@tubitak.gov.tr
Uzay: ncpsspace@tubitak.gov.tr
Fikirler Özel Programı: ncpideas@tubitak.gov.tr
Kişiyi Destekleme Özel Programı: ncpmobility@tubitak.gov.tr
Bilgi Bölgeleri: ncpregional@tubitak.gov.tr
KOBİ Etkinlikleri: ncp sme@tubitak.gov.tr
Uluslararası İşbirliği Etkinlikleri: ncpinco@tubitak.gov.tr
Araştırma Altyapıları: ncpinfra@tubitak.gov.tr
Toplumda Bilim: ncp sis@tubitak.gov.tr
Ortak Araştırma Merkezi Özel Programı: ncpjrc@tubitak.gov.tr
Finansal ve Hukuki Konular: ncpfinance@tubitak.gov.tr

Kaynakça:

AB 7. Çerçeve Programı Özel Programları, TÜBİTAK 7. Çerçeve Programları World Wide Web Site, http://www.fp7.org.tr/AB_3/AB_32/tabid/82/Default.aspx, TÜBİTAK

TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi , Sorularla AB 7. Çerçeve Programı, TÜBİTAK Yayınları, Ankara, 2007

TÜBİTAK UKO ve TuR&Bo Ofisi, Avrupa Birliği Yedinci Çerçeve (2007-2013) Bilgi Notu, TÜBİTAK, Ankara, Mart 2006

TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi Tarafından Yürütölen Çalışmaların Özeti, Turkish Research and Business Organisations World Wide Web Site, www.turboppp.org/documents/7cp.pdf , Turkish Research and Business Organisations